Stöddokument och information gällande orosanmälningar

RIKTLINJE IDEELLA FÖRENINGAR OCH IDEELLA ORGANISATIONER

Ideella organisationer, exempelvis BRIS och Rädda Barnen, KFUM och deras tjänstemän, omfattas generellt inte av anmälningsskyldigheten. De omfattas istället av den allmänna rekommendationen i 14 kap. 1 c § SoL **att var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialnämnden.**

SOCIALTJÄNSTENS DEFINITION AV ORO

Socialstyrelsen definition av begreppet ”barn som far illa”
”Begreppet barn som far illa innefattar alla former av övergrepp, försummelse och utnyttjande som leder till faktisk eller potentiell skada för barnets hälsa eller utveckling. Det kan till exempel avse barn och ungdomar som i hemmet utsätts för fysiskt eller psykiskt våld, sexuella övergrepp, kränkningar eller problem i förhållande till sin familj, likaså om det blir vittne till våld eller lever i en miljö där våld och hot om våld förekommer. Vidare ingår barn och ungdomar som far illa på grund av sitt eget beteende, exempelvis på grund av missbruk, kriminalitet och annat självdestruktivt beteende. Barn som utsätts för hot, våld eller andra övergrepp från jämnåriga eller från andra, samt barn med stora problem i skolsituationen föranledda av en social problematik kan också anses ingå i socialtjänstens målgrupp.”

BRA ATT VETA INFÖR EN ANMÄLAN

- Det är **inte** anmälarens, utan socialtjänstens sak att utreda och avgöra allvaret i barnets situation. Det är alltså inte en enskild persons ansvar att avgöra om oro kring ett barn/ungdom är befogad.

- Många associerar ett ingripande från socialtjänster med att barn flyttas från sina föräldrar. Detta är en mycket ovanlig åtgärd och något man undviker in i det längsta. Socialtjänstens åtgärder för att skydda barn handlar vanligen om att se till att ge familjen och eller barnet stödinsatser så att barnens rättigheter ska bli tillgodosedda. Ju tidigare signalerna om risk för missförhållande inkommer till socialtjänsten ju bättre förutsättningar får socialtjänsten att ingripa och förhindra att situationen förvärras.

- Du kan alltid konsultera/rådfråga socialtjänsten.
  I vissa fall kan det vara svårt att veta om en ska göra en orosanmälan eller inte. Då kan en ringa till socialtjänstens mottagningsgrupp i den stadsdel där barnet är skrivet och konsultera. Viktigt då är att **inte** ange barnets namn och/eller personnummer. Det går också bra vid ett konsulterande samtal, att vara anonym. Du behöver då inte uppge vem du är eller från vilken förening eller organisation du tillhör.

VEMS ANSVAR ÄR DET ATT ANMÄLA ORO TILL SOCIALTJÄNSTEN

Saknar din förening en riktlinje för detta så är detta ett förslag som ni kan använda er av.

1. Om ledare får information om att en deltagare far illa ska ledaren informera närmaste ansvarig inom föreningen om oron.

2. Om en orosanmälan görs, är det med fördel att ledare och ansvarig skriver denne tillsammans för att skapa en så tydlig bild av oron som möjligt. Verksamhetsansvarige skriver under och lämnar sina kontaktuppgifter till socialtjänsten.
3. Ansvarig för verksamhetsansvarig ansvarar för kontakt med socialtjänsten och eventuell kontakt med vårdnadshavare.

DEL 2.
ATT GÖRA EN OROSANMÄLAN

En orosanmälan ska helst vara skriftlig och skickas in till mottagningsenheten på socialtjänsten i den kommun/ stadsdel där barnet är skrivet.
Lista med kontaktuppgifter till kommuner:
https://skr.se/skr/tjanster/kommunerochregioner/kommunerlista.1246.html

VAD SKA OROSANMÄLAN INNEHÅLLA

Det finns inga formella krav på vad en orosanmälan ska innehålla. Nedan finns exempel på information som är socialtjänsten oftast vill ha.
Viktigt att tänka på när en skriver en orosanmälan är att familjen kommer få se den. En anmälan ska vara saklig – undvik värderande ord utan försök att så sakligt som möjligt beskriv det ni har fått veta. Andra personer än det aktuella barnet ska inte anges i anmälan. T.ex. om ett barns kompis har berättat något kan en skriva "det har kommit till vår kännedom…".

Innehåll

- Barnets uppgifter (namn, personnummer, adress)
- Vårdnadshavares uppgifter (namn, telefonnummer, mailadress, adress + ev övrigt som kan vara bra att veta som tolkbehov etc.)
- Anmälarens uppgifter (namn, telefonnummer, mail och relation/roll till barnet (t.ex ansvarig för föreningsverksamhet)
- Oron - beskriv vad oron gäller och hur den uppkommit (t.ex. barnet har berättat)
- Om barnet och/eller familjen är informerad om att anmälan gjorts.

KONTAKT MED VÅRDNADSHAVARE

Att informera vårdnadshavare att en anmälan kommer att göras eller har gjorts är inget krav. Dock kan det vara bra att informera vårdnadshavarna då detta skapar en möjlighet till delaktighet.
Observera att vid misstanke om att barnet utsätts för våld och övergrepp i hemmet ska hemmet **inte** informeras om orosanmälan. Det kan finnas situationer där barnet skulle kunna riskera att fara illa om information om anmälan lämnades, exempelvis vid misstanke om våld mot barn av närstående. Råder det osäkerhet kring vilken information anmälaren kan lämna till familjen går det alltid att vända sig till socialtjänsten och fråga.

EXEMPEL PÅ OROSANMÄLAN

Barnets uppgifter:
Albin Hallberg
xxxxxxxx-xxxx
Folkungagatan 4, 112 15 Stockholm

Vårdnadshavares uppgifter:
Namn
Kontaktuppgifter
Adress

Oro:
Albin har varit på läger hos oss i 12 dagar (1/7-12/7). Albin är 9 år och bor växelvis varannan vecka hos mamma och pappa. Under lägerperioden har Albin vid några tillfällen pratat med ledare om hur det är hemma. Albin har berättat att det kan vara bråkigt hemma hos mamma. När mamma blir arg kan hon skrika på Albin och ta honom i armen eller dra i håret så det gör ont. Albin brukar då gå till sitt rum och ringa eller sms:a till pappa. Vidare har det kommit till personalens kännedom att Albin varit hemma själv på kvällar/nätter då mamma varit borta från hemmet.

Kontaktuppgifter för den som anmäler:
För- efternamn
Roll
Telefonnummer:
mejl:

MÖJLIGHET TILL ÅTERKOPPLING OCH MÖTEN I SAMBAND MED ANMÄLAN

Sedan i januari 2013 finns en ny bestämmelse i socialtjänstlagen (14 kap 1 a§) som säger att socialnämnden i samband med anmälan bör erbjuda barnet, vårdnadshavaren och den som gjort anmälan ett möte om det är lämpligt med hänsyn till barnets bästa. Syftet med bestämmelsen är att ta tillvara anmälarens engagemang och kompetens och uppmärksamma barnets situation. Det är socialnämnden som initierar och bjuder in till mötet och det är frivilligt för barnet, vårdnadshavare och den som gjort anmälan att delta i mötet. Anmälaren kan inte kräva ett anmälningsmöte då det är socialnämnden som gör bedömningen av om mötet är lämpligt med hänsyn till barnets bästa. Skäl för att inte ha ett möte kan vara att anmälan rör misstanke om brott mot barnet i hemmet, hedersrelaterat våld eller förtryck eller att socialtjänsten har annan information som gör mötet olämpligt.
Genom bestämmelsen i 14 kap 1 b § i Socialtjänstlagen som trädde i kraft i januari 2013 får socialnämnden informera den som gjort anmälan om att utredning har inletts, inte har inletts eller redan pågår. Informationen ska lämnas om anmälaren begär det men kan också lämnas på initiativ från socialnämnden. Informationen ska lämnas till den anmälningsskyldige om det med hänsyn till omständigheterna inte är olämpligt. Olämpliga situationer kan exempelvis vara tillfällen då de utlämnade uppgifterna kan antas försämra möjligheten att ge barnet det skydd och stöd som barnet behöver. Det kan även handla om situationer då vårdnadshavaren ännu inte har underrättats om att en anmälan gjorts.

INFORMATIONSLÄNKAR

Socialstyrelsen kunskapsstöd och regler
https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/barn-och-unga/barn-som-far-illa/
Handbok: Anmäla oro för barn Stöd för anmälningsskyldiga och andra anmälare
https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2022-5-7884.pdf

Socialtjänstlagen (se kapitel 14)
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453